

Ljuta tradicija

Mi kao slobodno i dobrovoljno skupljen narod, koji potiče sa precizno određenog lokaliteta ispod Vučijaka, koji kao prvenstveni cilj imamo očuvanje i njegovanje tradicije, kulture, prijateljskih i rodbinskih veza, moramo malo da prozborimo o toj našoj tradiciji.



Tradicija kao riječ označava nešto što jako dugo traje, a sve ono što dugo traje ima naviku, a navike se dosta teško gube. Drugim riječima tradicija se može opisati kao sveukupan skup dugotrajnih navika u toku života na određenom prostoru među određenim narodom. Naravno, svi mi u prvi plan stavljamo lijepe navike, a one ružne prešućujemo ili guramo pod tepih.

Jedna od navika koja se naročito uvukla među mušku populaciju je – „rakija šljiviiva“. Inače sam pojam nije slovenskog porijekla i dolazi u 15. vijeku iz turskog govornog područja – RAKI. Proširila se Balkanom kao tradicionalna „vodica“ istiskujući vino kao nacionalno piće. Može se slobodno reći, gdje god je na Balkanu šljiva ovladala, vino je protjerano. Znalci kažu da je dobra rakija kao ljubavnica, a loša kao mučenica – naročito sutradan. Mnogi su mučenicu i opjevali, pa tako je poznata ona narodna koja se odvajkada pjeva „oj rakijo rako, ja te volim jako, a ti mene rako u jendek polako“.

O rakiji, naročito onoj žutoj i gustoj kao zejtin (opet od turske riječi ZEYTIN, što znači masline), koja ostavlja suzu u čaši, se mogu čuti raznorazne legende i medicinski recepti za sve i svašta. Suprotnost od „zejtina“ je „brlja“ i „patoka“ te „šećeruša“, a sve tri su dno dna, najgore što postoji. Standard propisuje da se njen kvalitet cijeni po boji, mirisu, aromi, ukusu i gustini. Srbija ima nekoliko doktora nauka za rakiju, a najpoznatiji je prof. dr. Ninoslav Nikićević.

Ali kad je praksa u pitanju, na Balkanu su mnogi doktorirali sa rakijom i uz rakiju. Služi i kao propusnica za sve i svašta, đe god neđe zaškripi, poneseš je da podmažeš: poneseš je kad ideš doktoru, pa u goste, u svatove, u poreznu upravu, policiju, a tek na carinu...

Postoji mnoštvo narodnih medicinskih recepata koji u sebi sadrže rakiju: za prehladu, reumu, uboje, otoke, temperaturu, podlive, za cirkulaciju, promrzline... Tako npr. ruski doktori na Kavkazu kao prvi lijek koji momentalno djeluje kod akutnog visokog krvnog pritiska uvijek koriste malu čašicu rakije, 2 grama sode bikarbone i 30 čučnjeva, pri čemu alkohol stimulise prokrvljenost i elastičnost, soda bikarbona djeluje opuštajuće na stomahni nervni sistem (jako bitno kod onih kojima lako „skoči živac“), a čučnjevi kao majka svih vježbi uz pomoć nožnih mišićnih pumpi perfektno dovode u red periferni krvni sistem (i već nakon petnaestak minuta pritisak pada za najmanje 20 jedinica). A postoje doktori koji strogo zabranjuju alkohol, dakle i rakiju. A kad se doktori ne mogu složiti dali je rakija štetna ili nije, šta mi obični smrtnici tu da radimo.

S druge strane, rakija kao literarno opjevano tradicionalno piće zna često biti popularna i kod mladih momaka koji prvi puta idu na sudar sa nekom lijepom djevojkom. To naročito po savjetu đeda, jer nedo Bog da đedovom unuku padne ponos baš tamo kad zatreba – bruka i sramota, bolje da nas nema. Međutim u nekim slučajevima se pjevala poznata pjesma „oj rakijo moja mila, zbog tebe me cura ostavila“. Na slavljinama Petlja odigra svoju ulogu te je mnoge zavila u crno, zbog svega i svačega.

I među nama ovde imamo momaka koji iz iskustva tvrde da rakija okrepljuje i vraća snagu. Naročito okrepljuje glasne žice, u početku. Jest da kasnije može i da ih paralizuje, međutim to „nije zbog pretjerane količine, već zbog vremenske prognoze i salaukovine“. Kao pandan naš Čićo kaže, „ko je prooba, prati ga do groba, samo što kao pogonsko sredstvo ne daje konjsku snagu – već konjsku pamet“.

I pripadnice ljepšeg pola ponekad koriste dobru domaću šljivovicu. Tu su razni kulinarski recepti kao npr. „pijana pita“, „pijani fazan“, „šljokava patka“, pa razni slatkiši kao ili „pijana lubenica“, kraljevsko piće među koktelima.

Ljuta tradicija koja traje. Nekom dobra, nekom loša, ona je tu sa nama, bila, jest i biće. A do kada, e ko' bi to znao, jer navika je navika, a naviku istrijebiti – teško, jako teško!